

TÜRKİYE DİYANET VAKFI YAYINLARI

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 803

Dünü ve Bugünüyle
İslâm'da Mahremiyet
Editör: Ayşe Gül Gürbüz

ISBN: 978-605-7580-95-5

4. Baskı, Nisan 2020, Ankara, 3.000 Adet

© Bütün Yayın Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Bu eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık
Ticaret İşletmesi İcra Kurulu'nun 14.09.2019 tarih
ve 132 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Yayıncı Sertifika No: 15402

BASKI: **TDV**
YAYIN MATBAACILIK TİC. İŞLETMESİ
BASİMEVİ | PRINTING HOUSE

Ostim OSB. Mah. 1256 Cad. No:11
Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

DÜNÜ VE BUGÜNÜYLE İSLÂM'DA MAHREMİYET

Prof. Dr. Huriye Martı
Uzm. Psikolog H. Öznur Martı
Filiz Yıldız (İlahiyatçı)
Makbule Çınar (İlahiyatçı)

İçindekiler

Ön Söz	VII
Giriş	1
1. Mahremiyetin Tanımı	1
2. Mahremiyetin Kaynağı	2
3. Mahremiyetin Hukukî Dayanağı	4
4. Mahremiyetin Türleri	7

Birinci Bölüm

BEDEN MAHREMİYETİ

A) Çocukluk Döneminde Beden Mahremiyeti ve Mahremiyet Eğitimi	12
1. Özel Alan Tanımlaması	17
2. Özel Alan İhlalinde Tepki	18
3. Bedenim Dokunulmazdır	18
4. Soyunma ve Giyinmede Yalnızlık	19
5. Banyo ve Tuvalette Yalnızlık ve Örtünme	20
6. Mahrem Bölgeleri Sevmek İçin Kullanmama	21
7. Fiziksel Baskıya Karşı Direnme	21
B) Beden Mahremiyeti ve Cinsel Eğitim	22

İkinci Bölüm

MEKÂN MAHREMİYETİ

A) Mekân Bağlamında Mahremiyetin Tarihî ve Kültürel Seyri	36
1. İslâm Öncesi Dönemde Mekân Mahremiyeti Algısı	37

İÇİNDEKİLER

2. Hz. Peygamber Döneminde Mekân Mahremiyeti	40
3. Teknoloji Boyutuyla Günümüzde Mekân Mahremiyeti	42
B) Dokunulmazlıklarının Önemi ve İhlalinin Cezası	45
1. İzin İsteme İlkesi	46
a) Evlere girerken izin istemek	46
b) Üç vakitte izin meselesi	51
C) Gözetleme ve Röntgencilik	52
D) Kamusal Alanda Mahremiyet	54
E) Mimarî Yapı ve Bina İnşasında Mahremiyet	56
F) Kutsal Mekânlar	60
G) Çevre Dokunulmazlığı	62

Üçüncü Bölüm

BİLGİ MAHREMİYETİ

A) Bireyin Bilgi Mahremiyeti	68
1. Teccüs	69
2. Sırrı İfşa Etmek	72
3. Gıybet	79
4. İftira (Bühtan)	83
5. Söz Taşıma-Kovuculuk	86
B) Ailenin Bilgi Mahremiyeti	89
C) Devletin Bilgi Mahremiyeti	91
D) Kamu Kurumlarında Bilgi Mahremiyeti	93
E) Kitle İletişim Araçlarında, Teknolojide Bilgi Mahremiyeti	97

KAYNAKLAR	105

Ön Söz

Mahremiyete yani insanın dokunulmazlarına dair sınırlar, sadece insan aklının değil, aynı zamanda ilahî iradenin de müdahale ettiği, koruduğu, korunmasını istediği ve çiğnendiğinde ceza öngördüğü sınırlardır. Bedeni, mekânı ve bilgiyi ilgilendiren boyutlarıyla çocukluktan itibaren gelişen mahremiyet algısı; kültüre ve dine göre içerik ve sınırlar bakımından farklılık gösteriyor olsa da varlığı her zaman devam etmiştir ve edecektir. Din ve mahremiyet arasındaki bağ, bu alanda eğitim bilimlerinin, psikoloji ve sosyolojinin yanı sıra dinî referansların da desteklediği bir mahremiyet eğitimi gerekli kılacak kadar güçlüdür. Mahremiyet algısı, insanın kendini fark ettiği, yeteneklerini keşfettiği, bedenini tanımaya ve varlığını adlandırmaya çalıştığı çocukluk döneminden itibaren gelişir. Buna bağlı olarak mahremiyet eğitimi de maddi ve manevi anlamda çocuğu koruyan, sınırlarını

öğreten, özgüvenini geliştiren, özdeğer algısını pekiştiren bir eğitimidir.

İslâm dini, ayrıntılı bir şekilde mahremiyet ilkele-ri koymuş, hatta bu ilkelerle mahremiyet ihlaline sebep olacak ortam ve imkânları da ortadan kaldırmıştır. Sadece mahrem bölgelerin örtülmesi ile özetlenemeyecek bir mahremiyet algısı, bakmaktan konuşmaya, izin almaktan haber vermeye kadar geniş bir konu bütünlüğü içerisinde en güzel örneklerini Hz. Peygamber’in hayatında bulur. Bugün mahremiyet algısını derinden sarsan bir kasırga Müslüman toplumları da kuşatmış durumdadır. Aileden okula uzanan, sosyal medyadan televizyona sıçrayan, siya-setten edebiyata ulaşan, sağlıktan ticarete her alanda tartışılan boyutlarıyla mahremiyet zedelenmeleri yaşanmaktadır. Mahremiyete saygı fikrinden yoksun zihinlerin artması, sosyal güven ve huzuru bozan önemli bir sorundur. Bu çalışmada sağlıklı ve huzurlu bir toplumun olmazsa olmazı “mahremiyet bilinci” üç ana başlık altında incelenecek ve mahremiyet eğitimine dair Kur’ân ve sünnetten ipuçları devşirilecektir.